

KÖZÉPSŐ CSOPORTOS GYERMEKEK VIZSGÁLATA A DIFER- TESZTRENDszerrel ÉS PIAGET FELADATAIVAL

Nagy Zsuzsanna
Szegedi Tudományegyetem

Kulcsszavak: DIFER, Piaget-feladatok, óvodáskor

Az utóbbi évtizedekben számos vizsgálat mutatott rá arra, hogy gyermekeink életében az óvodában töltött évek meghatározó szereppel bírnak későbbi tanulmányaik, iskolai előmenetelük szempontjából. A 3–6 éves korban lezajló fejlődés alapozza meg a későbbi iskolai tanulást, az ebben az életszakaszban bekövetkező készség- és képességfejlesztés – az óvodások igen erős és könnyen aktiválható elsajátítási motivációja miatt – rendkívül nagy eredményeket érhet el. Az iskolakezdés sikerességét elsősorban az határozza meg, hogy a gyermek kognitív és szociális készségei milyen szintet értek el az óvodai évek alatt. Ebből a felismerésből fakadóan a neveléstudományi kutatások egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek az óvodások készségfejlettségének vizsgálatára, az iskolaérettség minél pontosabb megállapítására. Emellett jellegzetes vonulata az óvodás korosztállyal foglalkozó vizsgálatoknak a kisgyermekek pszichológiai jellemzőinek kutatása. A hazai és a nemzetközi szakirodalom alapján azonban kevés olyan vizsgálatról tudunk, amely összefüggést keres a gyermekek készségfejlettsége és pszichológiai módszerekkel vizsgálható érettsége között.

Előadásomban egy, a RÖVID DIFER-tesztet és Piaget klasszikus feladatait alkalmazó, 4–5 éves gyermekek körében végzett kismintás (N=54) felmérés eredményeit mutatom be.

A vizsgált gyermekek DIFER-indexének átlaga (58%p) az érintett korosztályban jellemző országos átlaghoz (62%p) közelít. Korrelációs számítás segítségével igazoltuk, hogy az óvodások értelmi érettségének valamennyi vizsgált területe (formapercepció, mennyiség-, anyag-, térfogatállandóság, soralkotás, valamint a folyadék térbeli helyzetére vonatkozó ismeretek) szignifikánsan összefügg DIFER-indexük értékével. Azok a gyermekek tehát, akik az iskolaérettségi vizsgálaton jól teljesítenek, nagyobb biztonsággal oldják meg Piaget feladatait is.

A mintába került gyermekek szocioökonómiai státusza – a vizsgálatunkat megelőző nagymintás mérések eredményeihez hasonlóan – hatással bír mind elemi alapkészségeik fejlettségére, mind a Piaget feladatainak segítségével megítélhető mentális érettségükre. A szülők iskolai végzettségével mint független változóval végzett regresszióanalízis eredményei ugyanakkor azt is bizonyították, hogy míg a DIFER-index esetében a családi háttér a gyermekek közti különbségek mintegy 19%-áért felel, addig ez az érték a Piaget-feladatok esetén csak 10%. Ez alapján feltételezhető, hogy a DIFER-teszttel mért feladatok esetében a környezeti tényezőknek, a családi háttérnek erősebb szerepe van, mint a Piaget-feladatoknál.

Kutatásom eredményei arra hívják fel a figyelmet, hogy bár a spontán bekövetkező érési folyamatok és az iskolaérettség egymással összefüggő területek, az elemi alapkészségek nagyobb mértékben környezetfüggők, óvodai, iskolai fejlesztésük lehetséges és szükséges.

A vizsgálat az OTKA K 68798 keretében zajlott.